

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทย

อาทิตติยา สุขแสง¹, หัชชากร วงศ์สายัณห์²

^{1,2}สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ทำการศึกษาถึงความเป็นประชาธิปไตยของครอบครัวไทย หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ครอบครัว ใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและสืบค้นข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ พ่อแม่ผู้ปกครองในครอบครัวแต่ละครอบครัวจำนวน 7 ครอบครัวจากการสุ่มเลือกตัวอย่างครอบครัวในประเทศไทย ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทยใช้การกำหนดกฎเกณฑ์ความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทย 9 ประการ ผลจากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 ครอบครัว มีความเป็นประชาธิปไตย 2 ครอบครัว มีความเผด็จการ 1 ครอบครัว และมีความเป็นอำนาจนิยม 4 ครอบครัว ซึ่งสถาบันครอบครัวที่มีฐานเศรษฐกิจสูง ปานกลางและต่ำ ไม่ได้ส่งผลต่อความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทยมากนัก แต่การที่จะให้คนมีจิตสำนึกเป็นประชาธิปไตยนั้น ควรเริ่มที่สถาบันครอบครัว เพราะเป็นสถาบันแรกสุดครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อการสร้าง และหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล

คำสำคัญ : ประชาธิปไตย, เผด็จการ, สถาบันครอบครัว

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Democracy in Thai Families

Atittiya Suksawang¹, Hatchakorn Vongsayan²

^{1,2}Local Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Sunandha Rajabhat University

ABSTRACT

This article aims to study the democracy in Thai families. Families were selected for collecting the data by using participant observation and interviewing. Speech data was randomly collected from parents in seven families. There several different nine criteria which determine influences on family matters. The study's findings reveal that the relationship between family members in seven families can be divided into three groups which are one dictatorial family, two democratic families and four authoritarian families. The economic status does not influence of democracy on the family. Furthermore, a family is the first institution that constructs and encourages democratic principles. It can be concluded that democracy begins at home.

Keywords : democracy, dictatorial, family institution

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

“ประชาธิปไตย” ราชบัณฑิตยสถาน 2554 ได้ให้ความหมายว่า ระบอบการปกครองที่ถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ โดยมีคำกล่าวของอับบราฮัม ลินคอล์น อดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ที่มักถูกนำมาใช้อ้างอิงอยู่บ่อยครั้งว่า “ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน” (วรณก กนกदारมย์, 2554 : 2)

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปกครองประเทศโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่อำนาจสูงสุดอยู่ที่คน ๆ เดียว หรือ เป็นรูปแบบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ในสมัยนั้นผู้ชายที่เป็นผู้นำครอบครัวมีอำนาจสูงสุดในการปกครองครอบครัวของตนเอง คนในครอบครัวทุกคนจะต้องเชื่อฟังผู้นำครอบครัวเท่านั้น ให้อำนาจผู้ชายในการตัดสินใจ ผู้หญิง โพร และทาส ไม่ได้ได้รับการศึกษา ผู้นำครอบครัวได้มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทยในอดีต ทำให้คนไทยในอดีตคิดว่าการปกครองในสองลักษณะนี้เป็นเรื่องปกติทั่วไปที่ทุกคนสามารถยอมรับได้ และยินดีที่จะยอมรับการปกครองในสองลักษณะนี้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 ได้มีการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยโดยคณะราษฎรทำให้ประเทศไทยในตอนนั้นเริ่มรู้จักคำว่าประชาธิปไตยเป็นครั้งแรก แต่ก็มีคนจำนวนหนึ่งที่ไม่มีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันเนื่องมาจากถูกปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาอย่างยาวนาน รวมทั้งรูปแบบการปกครองครอบครัวของสังคมไทยในอดีต ก็ยังมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับ

การปกครองในระดับประเทศ กล่าวคือเป็นการปกครองที่มีผู้ชาย หรือ ผู้นำครอบครัวมีอำนาจสูงสุด รวมทั้งหลังจากปี พ.ศ. 2475 ก็ได้มีการปฏิวัติหลายช่วงเวลาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และประชาชนทุกคนในประเทศได้รับการศึกษา และมีความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก แต่คนไทยจำนวนไม่น้อย เมื่อเกิดการปฏิวัติการปกครองพวกเขากลับมองว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่คอยให้ความสำคัญกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร อาจส่งผลมาจากการกล่อมเกล่าที่ฝังรากลึกตั้งแต่ในอดีต ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง แต่ก็ยังมีการปกครองในครอบครัวที่เป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานและเป็นหน่วยการปกครองที่สำคัญที่สุด ที่เป็นการวางรากฐานความคิดของคนในครอบครัว

สถาบันครอบครัว เริ่มจากการสมรสโดยมีประเพณีการสู่ขอ การหมั้น การแต่งงานมีการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ในปัจจุบันนิยมการมี “ครอบครัวเดี่ยว” คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูกในบ้านเดียวกัน ส่วนสังคมชนบทของไทยยังคงนิยม “ครอบครัวขยาย” คือ ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และเครือญาติในบ้านเดียวกัน (วิษณุ พวงพันธ์, 2556) นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นเสมือนแหล่งบ่มเพาะทักษะทางการเมือง การอยู่ร่วมกันอย่างมีกฎ กติกา มีบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน การตัดสินใจร่วมกัน รู้จักรับฟังและสื่อสารเจรจาประนีประนอมกันด้วยความรัก ความเข้าใจ และเหตุผล รู้จักการให้อภัยกันมีการแบ่งอำนาจหน้าที่และแบ่งงานกันทำในครอบครัวอย่างชัดเจน

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จะเห็นว่าในสมัยก่อนแม้ภรรยาจะมีฐานะเป็นรองสามี แต่ก็มีการแบ่งหน้าที่กัน ซึ่งฝ่ายสามีมีอำนาจการตัดสินใจภายนอกบ้าน ในขณะที่เดียวกัน การดูแลบ้านเรือนและผู้คนในบ้านเป็นหน้าที่ของฝ่ายภรรยา สำหรับผู้สูงอายุจะทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ขัดเกลาสมาชิกที่เป็นเด็กให้เรียนรู้การดำเนินชีวิตเพื่อสืบทอดวงศ์ตระกูล

สุรพล นิติไกรพจน์ (2548, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า ประชาธิปไตย คือการปกครองโดยประชาชน ซึ่งประชาชนเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย ฉะนั้นการปกครองสังคมจึงต้องถียมดีปวงชนเป็นใหญ่ หรือที่กล่าวว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนนั่นเอง และดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงย่อมเป็นการปกครองที่ดีที่สุดสำหรับประชาชนทุกคนในปัจจุบัน โดยที่ระบอบการปกครองทั้งหลายก็ต่างต้องการให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ประชาชนผู้ถูกปกครอง ดังนั้น ถ้าเมื่อประโยชน์ของประชาชนคือเป้าหมายของการปกครอง ก็ย่อมไม่มีระบอบใดที่ดียิ่งไปกว่าการให้ประชาชนทั้งหลายซึ่งจะได้ประโยชน์จากการปกครองนั้น เป็นผู้ใช้อำนาจจัดการปกครองโดยตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เมื่อกล่าวถึงคำว่าประชาธิปไตยคนส่วนใหญ่มักมีความรู้ความเข้าใจในเชิงรูปแบบของประชาธิปไตย แต่ยิ่งขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงเนื้อหาที่เป็นแก่นแท้ของหลักประชาธิปไตย ถ้าต้องการให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความเข้มแข็งจะต้องสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่เป็นจุดตั้งต้นและเป็นแกนหลักของสังคมโดยรวม เป็นส่วนที่ส่งผลกระทบและรับแรงกระทบจากความเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ดังนั้น การกล่าวถึง

จิตสำนึกประชาธิปไตยจึงต้องตั้งต้นจากครอบครัว เช่นเดียวกัน หากครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เป็นประชาธิปไตยคงเป็นเรื่องยากที่จะหวังให้มีสังคมประชาธิปไตย

สำหรับภาครัฐการส่งเสริมประชาธิปไตยในครอบครัวเห็นได้จากกิจกรรมของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย จัดให้มีการคัดเลือกและมอบรางวัล “ครอบครัวประชาธิปไตยตัวอย่าง” ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยมุ่งหวังให้สถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะอบรมบ่มนิสัยให้เด็กและเยาวชนได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและคุณค่าของสังคมครอบครัวของสันติภาพ - สุขสม เจ่นกระบวนหัดหรือรู้จักในนาม เจนภพ จบกระบวนวรรณ ซึ่งเป็นหนึ่งในครอบครัวประชาธิปไตยตัวอย่างประจำปี 2555 กล่าวว่า “ประชาธิปไตย ในครอบครัวต้องเริ่มต้นจากความรักความผูกพัน ให้โอกาสให้อิสระทางความคิด แต่ไม่ปล่อยปละละเลยตามใจ ให้มีวินัยในการใช้ชีวิต พุดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทุกเรื่อง แต่หากผิดก็ผิด ถูกก็ถูก รับฟังความคิดเห็นแล้วช่วยกันแก้ปัญหา ที่สำคัญต้องไม่พูดโกหกโดยเด็ดขาด ทั้งนี้ต้องขึ้นกับผู้เป็นพ่อแม่ด้วยที่ต้องปฏิบัติสิ่งดี ๆ ให้ลูกเห็นเป็นตัวอย่างก่อน” เราคงจะไม่ได้ที่จะหันกลับมามองบทบาทของสถาบันครอบครัวหรือ “บ้าน” สังคมแรกของมนุษย์ว่าจะมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างไรบ้างในการสรรค์สร้างนักประชาธิปไตยตัวน้อยๆ ให้แก่บ้านเมือง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้อธิบายความหมายของประชาธิปไตยในมิติที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวันไว้ว่า “การอยู่

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ไม่ก้าวก่ายในสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ตลอดจนการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา” จะเห็นได้ว่าความหมายของประชาธิปไตยในมิตินี้ได้ตั้งความคาดหวังต่อคนในสังคมไว้ค่อนข้างสูงและสังคมประชาธิปไตยจะราบรื่นได้จำเป็นจะต้องมีสมาชิกในสังคมที่มีคุณภาพ ไม่เช่นนั้นย่อมจะเกิดความวุ่นวายอันเนื่องมาจากการที่ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างที่เห็นในบ้านเรา

บทความนี้มุ่งศึกษาเรื่องจิตสำนึกประชาธิปไตยในครอบครัวไทย ด้วยเหตุที่สังคมประชาธิปไตยเรียกร้องประชาชนที่มีความตื่นตัวทางการเมือง สถาบันครอบครัวจึงมีบทบาทอย่างสำคัญที่จะปลูกฝังสิ่งที่ตั้งงามต่างๆ รวมทั้งการปลูกสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้แก่เด็กๆ โดยเฉพาะวัยก่อนเรียนที่ยอมรับกันโดยทั่วไปสามารถปลูกฝังสิ่งต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้ง นับเป็นภารกิจอันสำคัญและมีคุณค่าอย่างมาก ผู้เขียนจึงเห็นว่าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญของการสร้างและปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงจิตสำนึกประชาธิปไตยในครอบครัวไทยว่าเป็นอย่างไร

วิธีการดำเนินการ

1. กำหนดพื้นที่และครอบครัวในการศึกษา โดยแต่ละครอบครัวจะมีอาชีพ ระดับการศึกษา และชนชั้นที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาว่าสิ่งเหล่านี้มีผลต่อประชาธิปไตยในครอบครัวไทยหรือไม่

2. กำหนดวิธีการศึกษา เป็นการลงพื้นที่จริง (ภาคสนาม) โดยทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการค้นคว้าเอกสาร

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาตรวจสอบความถูกต้องและอภิปรายผล

4. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

ผู้เขียนสรุปได้ว่า “ประชาธิปไตยในครอบครัวไทย” คือ การมีอิสระของสมาชิกในครอบครัวที่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง และได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในทุก ๆ ด้าน เช่น การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น ซึ่งมีเกณฑ์ในการใช้วัดความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทย 9 ประการ ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
 2. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 3. การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
 4. การแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผล
 5. การลงมติโดยใช้เสียงข้างมาก
 6. การเคารพกฎระเบียบของครอบครัว
 7. การกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม
 8. การยอมรับเมื่อคนในครอบครัวมีเหตุผลที่ดีกว่า
 9. การใช้เหตุและผลในการลงโทษ
- อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสืบค้นข้อมูล ทำให้ทราบถึงบทสะท้อนความเป็นประชาธิปไตย โดยการสุ่มเลือกตัวอย่างของครอบครัวในประเทศไทย 7 ครอบครัว จากผลการศึกษาพบว่า
- ครอบครัวที่ 1

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก ครอบครัวในตำบล สองแพรก อำเภอร่องาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากครอบครัวดังกล่าว มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 7 คน ซึ่งประกอบด้วย บิดามารดา บุตรชาย 2 คน และ บุตรสาวอีก 3 คน ครอบครัวนี้ บิดามารดา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี บิดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และ มารดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง หมายถึง ครอบครัวมีรายได้และอาชีพที่แน่นอนมั่นคงสูง (สุพรรณ สุระนัย, 2544 : 12)

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวดังกล่าวมีความเป็นประชาธิปไตย ตามหลักเกณฑ์ในการศึกษาความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทยตามหลัก 9 ประการ เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวมีการเปิดโอกาสให้บุตรได้มีการแสดงความคิดเห็นในทุกๆเรื่อง เนื่องจากบิดามารดาเห็นว่าบุตรมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจ รวมทั้งบิดามารดาฟังความคิดเห็น เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัว ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ บิดา มารดา และบุตร ในการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาบิดามารดาและบุตรจะใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา การลงมติในการทำกิจกรรมในครอบครัวจะยึดหลักเสียงข้างมาก แต่มีการรับฟังคนที่เสียงส่วนน้อยในครอบครัว บุตรมีความกล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม เช่น มีการแสดงความคิดเห็นกิจกรรมในโรงเรียน และมีการแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะทุกคนในบ้านยอมรับเหตุผลของผู้อื่นหากเหตุผลดังกล่าวดีกว่าเหตุผลของตน การลงโทษ หากบุตรทำผิด บิดา มารดาจะว่ากล่าวตักเตือนด้วยเหตุผล

สรุปภาพรวมครอบครัวดังนี้ เป็นลักษณะของครอบครัวที่บิดามารดาให้บุตรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเองและบิดามารดาเคารพการตัดสินใจของบุตร

ครอบครัวที่ 2

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก ครอบครัวใน ตำบลทับปrik อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว หมายถึง ครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นด้วยคนสองคน ตกกลางใช้ชีวิตร่วมกันมีความสัมพันธ์ฉันท์สามี- ภรรยา และสืบสายโลหิตด้วยการให้กำเนิดบุตร ประกอบไปด้วยสมาชิกในครอบครัว พ่อ แม่ และลูก สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ และผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น มีการสืบทอดสายโลหิตเพียงทอดเดียว คือ พ่อ แม่และลูก มักจะเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า ครอบครัวเดี่ยว (ผศ.ภิญโญ 2552 : 23) ครอบครัวดังกล่าว มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน ซึ่งประกอบไปด้วยบิดามารดา บุตรชาย1คน และ บุตรสาว 1 คน ครอบครัวนี้บิดามารดา ได้จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปลาย บิดา และ มารดาประกอบ อาชีพเกษตรกรรมฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (หรือครอบครัวยากจน) กล่าวคือ ครอบครัวที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอนทำให้ไม่ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต (สุพรรณ สุระนัย, 2544 : 12)

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวดังกล่าวไม่มีความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวบิดามีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด บุตรไม่มีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ บิดา มารดา ไม่รับฟังความคิดเห็นจากบุตร เนื่องจากบิดา มารดาเห็นว่าบุตรยังไม่มีวุฒิภาวะในการตัดสินใจ การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา บิดา มารดา และบุตร จะไม่ใช้เหตุผล

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ในการแก้ปัญหา ไม่มีการลงมติครอบครัวบิดามีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในทุกๆเรื่อง ทุกคนมีการเคารพกฎระเบียบของครอบครัว บุตรไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นใดๆต่อส่วนรวม บิดามารดา ไม่ยอมรับเหตุผลของบุตร บิดา มารดาจะใช้เหตุของตนเองเท่านั้น การลงโทษ หากบุตรกระทำความผิด บิดา มารดา ไม่มีการชี้แจง หรือว่ากล่าวตักเตือน จะใช้อารมณ์ในการลงโทษบุตร

สรุปภาพรวมครอบครัวนี้ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย มีลักษณะของครอบครัวที่บิดามารดามีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาดโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของบุตร

ครอบครัวที่ 3

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก ครอบครัวใน ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งครอบครัวดังกล่าวมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา บุตรชาย 1 คน และบุตรสาวอีก 1 คน ครอบครัวนี้ บิดาการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มารดาจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (หรือครอบครัวยากจน) หมายถึงครอบครัวที่มีรายได้ น้อยและไม่แน่นอนทำให้ไม่ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต (สุพัฒน์ สุระดณัย, 2544 : 12)

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวนี้มีความเป็นอำนาจนิยม เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวให้อิสระบุตรในการแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของบุตร แต่บิดามารดาไม่นำความคิดเห็นดังกล่าวไปไตร่ตรองในการตัดสินใจ และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ บิดามีอำนาจในการตัดสินใจ เนื่องจากสมาชิกใน

ครอบครัวทุกคนมองว่าบิดาคือหัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจึงให้สิทธิ์บิดาในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในการตัดสินใจ ในแต่ละครั้งบิดาจะใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การลงมติในการทำกิจกรรมในครอบครัว จะยึดหลักเสียงข้างมากแต่มีการรับฟังคนที่เป็นเสียงส่วนน้อยในครอบครัว ทุกคนมีการเคารพกฎระเบียบของครอบครัวบุตรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม เนื่องจากบุตรมองว่าตนเองไม่มีวุฒิภาวะมากพอที่จะแสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว หากสมาชิกในครอบครัวคนใดมีเหตุผลที่ดีกว่า หากบุตรมีการกระทำความผิด จะลงโทษ โดยบิดามารดาจะว่ากล่าวตักเตือนบุตร

สรุปภาพรวมครอบครัว ครอบครัวนี้ มีลักษณะครอบครัวเป็นอำนาจนิยม ซึ่งบิดามีอำนาจในการตัดสินใจในหลายๆ เรื่องแต่เพียงผู้เดียว

ครอบครัวที่ 4

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัวใน แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา บุตร 2 คน ครอบครัวนี้บิดาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี บิดาประกอบอาชีพรับราชการ มารดาจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้และอาชีพทำให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพที่เพียงพอ (สุพัฒน์ สุระดณัย, 2544 : 12)

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวนี้ มีความเป็นอำนาจนิยม เนื่องจากครอบครัวนี้ บิดามารดา

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด บุตรไม่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และบิดามารดาไม่รับฟังความคิดเห็นจากบุตร แต่ไม่นำไปไตร่ตรองในการแก้ไขปัญหาในครอบครัว เนื่องจากบิดามารดาในครอบครัวนี้มองว่า บุตรไม่มีวุฒิภาวะในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งบิดามารดาไม่รับฟังความคิดเห็นของบุตรในการรับฟังความคิดเห็นของบิดามารดาเท่านั้น บุตรไม่จำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นใดๆ ภายในครอบครัว การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา ไม่มีการลงมติในครอบครัว บิดามารดามีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในทุกๆ เรื่อง ทุกคนมีการเคารพกฎระเบียบของครอบครัว บุตรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม เนื่องจากบุตรมองว่าเป็นเรื่องของส่วนร่วมบุตรไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว การลงโทษหากบุตรกระทำความผิด บิดามารดาว่ากล่าวตักเตือนด้วยเหตุผล

สรุปภาพรวมของครอบครัวนี้ เป็นลักษณะของครอบครัวที่บิดา มารดา รับฟังความคิดเห็นของบุตร แต่ไม่นำมาไตร่ตรอง บิดา มารดาจะตัดสินใจด้วยเหตุและผลของตนเอง

ครอบครัวที่ 5

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา บุตรสาว 2 คน บิดาและมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านติไซเนอร์จากต่างประเทศ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจสูง หมายถึงครอบครัวที่มีรายได้และประกอบอาชีพที่มั่นคง (สุพรรณ สุระदनัย, 2544 : 12)

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวนี้ มีความเป็นเผด็จการ เนื่องจากครอบครัวนี้ ในเรื่องต่างๆ บิดามีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด บุตรไม่มีสิทธิในการตัดสินใจ เนื่องจากบิดามองว่า สิ่งที่บิดาตัดสินใจคือสิ่งที่ดีที่สุด บิดามารดาไม่รับฟังความคิดเห็นจากบุตร เนื่องจากบิดามารดาไม่รับฟังบุตรควรที่จะทำตามความต้องการของบิดามารดา การใช้เหตุผลและผลในการแก้ไขปัญหา บิดามารดาและบุตร เหตุผลในการแก้ไขปัญหา ไม่มีการลงมติในครอบครัว เนื่องจากบิดา มารดา มองว่าบุตรต้องเคารพการตัดสินใจของบิดา มารดา ไม่จำเป็นต้องมีการลงมติในครอบครัว ทุกคนมีการเคารพกฎระเบียบของครอบครัว บุตรไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใดๆต่อส่วนรวม บิดา มารดาจะใช้เหตุผลของตนเองเท่านั้น หากบุตรมีการกระทำการผิด บิดา มารดาจะทำการลงโทษในการกล่าวตักเตือน

สรุปภาพรวมของครอบครัวนี้ เป็นอำนาจนิยม มีลักษณะที่บิดา มารดา มีอำนาจในการตัดสินใจแทนบุตร เนื่องจากบิดา มารดาต้องการตัดสินใจของบิดา มารดาดีที่สุดที่สุด

ครอบครัวที่ 6

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา บุตรสาว 1 คน บุตรชาย 1 คน ครอบครัวนี้บิดา มารดาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี บิดาประกอบอาชีพรับราชการ มารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจร่ำรวย หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้และอาชีพที่แน่นอนมั่นคง (สุพรรณ สุระदनัย, 2544 : 12)

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เมื่อทำการศึกษาพบว่าครอบครัวนี้ มีความเป็นอำนาจนิยม เนื่องจากครอบครัวนี้ บิดามารดาจับฟังความคิดเห็นของบุตร แต่ไม่นำไปไตร่ตรอง บิดา มารดาบอกว่าบุตรควรจับฟังความคิดเห็นของบิดามารดา บิดามารดาจะใช้เหตุผลของตนเองในการตัดสินใจ เนื่องจากบิดามารดาบอกว่า สิ่งที่บิดา มารดาตัดสินใจ คือ สิ่งที่ดีที่สุดบุตรควรที่จะได้รับ บิดา มารดาและบุตรจะใช้เหตุในการจับฟังเสียงส่วนน้อยของสมาชิกในครอบครัว บุตรกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม เช่น การแสดงความคิดเห็นครอบครัว การแสดงความคิดเห็นในสถานศึกษา บิดา มารดาไม่จับฟังการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากบิดา มารดาบอกว่า เหตุผลของตนเอง คือเหตุผลที่ดีที่สุด เมื่อบุตรมีการกระทำความผิด บิดา มารดาจะว่ากล่าวตักเตือน

สรุปภาพรวมของครอบครัวนี้ บิดา มารดามีอำนาจในการตัดสินใจ เนื่องจาก บิดา มารดาบอกว่าบุตรควรได้รับสิ่งที่ดีที่สุดจากการตัดสินใจของบิดามารดา

ครอบครัวที่ 7

ผู้เขียนได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก แฉวงบาง จาก เขตพระโขนง จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากครอบครัวดังกล่าวมีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 5 คน ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา บุตรสาว 3 คน ครอบครัวนี้บิดา มารดาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี บิดา มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้และอาชีพที่ทำให้ได้จับปัจจัยพื้นฐาน ในการดำรงชีพที่เพียงพอ

เมื่อผู้เขียนทำการศึกษาพบว่า ครอบครัวนี้ มีความเป็นประชาธิปไตย ตามหลักหลักเกณฑ์ใน

การศึกษาความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทยตามหลัก 9 ประการ ครอบครัวนี้มีการเปิดโอกาสให้พูดแสดงความคิดเห็นและจับฟังความคิดเห็นของบุตร เนื่องจากบิดา มารดาบอกว่า บุตรมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพราะมองว่า การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาคือ เป็นทางออกที่ดีที่สุด การทำกิจกรรมในครอบครัว จะมีการลงมติและยอมจับเสี่ยงข้างมากในครอบครัวและมีความจับฟังสมาชิก ที่เป็นเสียงส่วนน้อย บิดา มารดาและบุตรจะเคารพกฎระเบียบของครอบครัวอย่างเคร่งครัด เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่สาธารณะ และสมาชิกในครอบครัวจะยอมจับเหตุผลของผู้อื่น หากเป็นเหตุผลที่ดีกว่า เมื่อมีการกระทำความผิด บิดา มารดาจะกล่าวตักเตือน

สรุปภาพรวมของครอบครัวนี้ บิดา มารดาให้อิสระกับบุตรในการตัดสินใจและจับฟังความคิดเห็นของบุตร

จากการศึกษาทั้ง 7 ครอบครัวพบว่า ครอบครัวไทยส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นอำนาจนิยม คือ บิดามารดามีอำนาจในการตัดสินใจ โดยใช้เหตุผลของตนเองเป็นหลัก อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษาไม่ได้ส่งผลต่อความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทย

สรุปผลและอภิปราย

จากผลการศึกษา ผู้เขียนได้ลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า สามารถแบ่งลักษณะความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวได้ลักษณะดังนี้

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประการแรก ลักษณะครอบครัวที่บิดาหรือมารดา มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของบุตร เรียกว่า เผด็จการในครอบครัว

ประการที่สอง ลักษณะที่บิดาหรือมารดา อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้อำนาจควบคุม แต่ก็มี การเปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงออกทางความคิดเห็น ไม่ใช่ระบบเผด็จการในครอบครัว แต่ก็ไม่ได้ ปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เรียกว่า อำนาจนิยมในครอบครัว คติความเชื่อทางสังคม หรือ วัฒนธรรมที่เราเรียกว่า ระบบปิตาธิปไตย หรือ ระบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy) มาสร้างความชอบธรรมให้กับสถานะที่เหนือกว่าของผู้ชาย ที่มีต่อครอบครัวระบบปิตาธิปไตย ซึ่งครอบงำวิถี คติของทั้งหญิงและชายนี้มีหลักฐานข้อเท็จจริงซึ่ง ล้วนเป็นมายาคติ เช่น ผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแรง มี วุฒิภาวะในการตัดสินใจมากกว่า ดังนั้น การเป็น หัวหน้าครอบครัวจึงควรเป็นหน้าที่ของผู้ชาย สมาชิกในครอบครัวต้องยอมรับการตัดสินใจ

ประการที่สาม ลักษณะของครอบครัวที่บิดาหรือมารดาให้สิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงออก เปิดโอกาสให้ร่วมกันแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นครอบครัวที่เปิดกว้าง ให้บุตรได้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียกว่า ประชาธิปไตยในครอบครัว

การแบ่งฝ่ายระหว่างผู้นำกับสมาชิกในครอบครัว โดยฝ่ายผู้นำเป็นผู้มีอำนาจในกิจกรรมต่างๆ เราอาจจะเรียกว่าผู้นำเป็นตัวแทนของครอบครัวก็ได้ ถ้าเป็นอำนาจนิยม ก็หมายความว่า ความยอมสยบต่ออำนาจของผู้นำอาจเกิดจากความเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็แล้วแต่ อธิบายง่ายๆ ก็คือ เวลาลูกทะเลาะเถียงกับพ่อ ถึงแม้พ่อจะเป็นฝ่ายผิดจริงๆ (ในสายตาของคนอื่นๆ) แต่ถ้า

พ่อนับถือระบบอำนาจนิยม ก็อาจจะตำลึงว่า “นี่ฉันเป็นพ่อเธอนะ อย่ามาเถียง” และไม่ยอมรับฟังใดๆ ยิ่งงอปกก็ถูกเสมอ นี่น่าจะเรียกว่าอำนาจนิยม แต่ถ้าหากพ่อยอมรับผิดแต่โดยดี ตามหลักฐาน และช่วยกันคิดกับลูกว่า เราจะแก้ไข ปัญหาอย่างไร อย่างนี้ก็เป็นการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

*หมายเหตุ ลูกบางคนอาจจะยอมพอสเสมอ เพราะคิดว่าเขาเป็นพ่อ อย่างนี้เราก็เรียกลูกคนนั้นว่า ศรัทธาในระบบอำนาจนิยมก็ได้

จึงอาจสรุปได้ว่า สมาชิกภายในครอบครัวไทยมีจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยอยู่ แต่ยังคงถูกครอบงำอยู่ภายใต้อำนาจนิยม คือ คิดได้ แสดงความคิดเห็นได้ แต่ไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติจริง ภายในครอบครัวมักจะได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวแสดงความต้องการของตนเอง แต่ครอบครัวมีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างทำให้ไม่สามารถแสดงความเป็นอิสระได้ทั้งหมด และยังไม่ยอมเปิดกว้างให้กับความสามารถในการเรียนรู้ของสมาชิกในครอบครัว และสิ่งสำคัญเพื่อต้องการควบคุมความเป็นครอบครัวให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้นำเพียงคนเดียว ความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวจึงเกิดขึ้นเพียงอุดมคติในใจของครอบครัวเท่านั้น เป็นเพียงแค่อุดมคติความเป็นประชาธิปไตย แต่ในทางปฏิบัติจึงเห็นได้ชัดว่าอำนาจทั้งหมดอยู่ที่ผู้นำครอบครัวนั้นๆ ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยทั้งหมดและไม่ได้ใช้อำนาจเผด็จการตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยมีการพูดถึงความเป็นประชาธิปไตยทางด้านการเมืองก็เรียกร้องความเป็น

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประชาธิปไตย แต่สิ่งที่พบคือ แม้แต่สถาบันครอบครัวยังไม่มีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ทางผู้เขียนจึงเล็งเห็นว่า การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยไม่ควรเพียงแต่เริ่มจากเด็ก แต่ควรเริ่มต้นในทุกๆ ระดับ ไม่ใช่หน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่เป็นผู้เริ่มต้น แต่ควรเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัว ซึ่งครอบครัวควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยสมาชิกในครอบครัวควรได้รับการอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวให้ดีขึ้น การพัฒนาประชาธิปไตยในครอบครัว ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว โดยส่งเสริมให้บุตรกล้าแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมได้แก่ การแสดงความคิดเห็น ความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นที่จะแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล และพ่อแม่ผู้ปกครองต้องถือว่าเป็นหน้าที่ของครอบครัวในการมอบความรักให้แก่กัน ให้ความดูแลเอาใจใส่ หากมีปัญหาก็สามารถที่จะปรึกษาและเป็นกำลังใจให้แก่กัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เหล่านี้เป็นพื้นฐานของการสร้างบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้บุตรได้เรียนรู้และซึมซับบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยและปลูกฝังให้บุตร ให้ความสำคัญและบุคลิกภาพประชาธิปไตย เมื่ออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการศึกษา ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา และลักษณะของพื้นที่ ไม่ใช่ตัวกำหนดประชาธิปไตยในครอบครัวไทย แต่ลักษณะความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวไทยเกิดจากการปลูกฝังของคนในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่น โดยผ่านวิธีการอบรมสั่งสอนบุตร

จากการสุ่มตัวอย่างจะเห็นได้ว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ทำให้ผลการศึกษาพบว่าในครอบครัวมีรูปแบบการใช้อำนาจนิยมมากกว่า แต่ถ้าหากทำการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมอาจเห็นว่าความจริงแล้วครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีมากที่สุดในสถิติของรายได้ทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นหากทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมครอบครัวทั้ง 3 ระดับในอัตราส่วนที่เท่ากัน อาจทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้เปลี่ยนแปลงได้ อ้างอิงจาก : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

Kamol Somvichien. (1977). **Democracy and Thai society.**Bangkok : Thai Wattana Panich.
Family and family institutions. (online). <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson1/01.htm>, April 20, 2018
Boonsak Saengwalee. (2006). **History of the dictatorship of the proletariat.**
Phinyuphan Pojjanalawan. (2015). **Origin “Thailand” under the dictatorship “Bright water, bright light, convenient way” with the connotation “hidden” in the era of Field Marshal Sarit Thanarat.**

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- Assoc. Prof. Dr. Somsak Srisatisuk and Faculty. (2005). **Research Projects “Implantation of democratic personality in Khon Kaen family”**. Khonkaen University.
- Patriarchal system.** (online). <https://www.dek-d.com/board/view/1977947/>, April 20, 2018
- Wichai Tansiri. (2005). **Evolution of democracy. Bangkok:** Chulalongkorn University Press.
- Family institution.** (online). <http://sociology-a.blogspot.com/2013/07/family-institutions.html>, April 20, 2018
- Family institution the foundations of movement.**(online). <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/640937>, April 20, 2018
- Sochart Sawasri. Editor 1992. **Dictatorial Roots.Literature publisher.**
- Saowaluk Poapatanakul. **“Democracy Starts at Home”**. Rak Look magazine. 11th edition, 116th September 1992, pages 123-127.
- Atip Jittarek. 2014. **Democracy: portable knowledge.** Open World Publishing.